

Oponentský posudek na bakalářskou práci Terezy Martinovské *Láska není švédský stůl* (2022)

Jakub Jirsa

Tereza Martinovská (dále autorka) si vybrala skvělé téma pro bakalářskou práci, v jejím středu stojí klasický filosofický text, Aristofanova řeč z Platónova dialogu *Symposium*, který představuje hned několik zajímavých problémů: vztah k druhému, otázku hledání (ztracené) jednoty, problém touhy po nepřítomném apod. Následně autorka porovnává dvě radikálně odlišné reakce na tento text, interpretaci Roberta Solomona a Emmanuela Lévinase (skvěle představeno už na s. 11). Téma lásky a vztahu k druhému jí zároveň umožňuje vhodně užívat příkladů a citací z beletrie a zajímavé filosofické literatury. V závěru se pak pouští do nejednoduchého úkolu vybrat z obou interpretací ty aspekty, které podle ní obstojí proti kritice.

Práce je jasně a logicky strukturována stejně jako její formální shrnutí v předchozím odstavci: Aristofanés – Solomon – Lévinas – závěr. Text je velmi čtivý a jasný; navzdory složitému textu mýtu a Lévinasově jazyku v *Totalitě a nekonečnu* a jiných spisech, píše autorka zcela srozumitelně a v mnoha ohledech i přesvědčivě. Z práce je patrné, že autorka je jednoznačně schopná zpracovat náročné filosofické téma, porozumět a interpretovat zásadní texty a samostatně nad nimi uvažovat (viz např. spojení komičnosti, lidské přirozenosti a erotické lásky na s. 16, kritika interpretace Tomáše Hejduka na s. 18 či úvahy o dialektických pohybech lásky v kap. 2.4).

Tam, kde se autorka drží výše uvedeného tématu a schématu práce, je práce příkladnou ukázkou textu k bakalářské zkoušce (a jeho parametry jistě přesahuje). Obecný problém, na který bych chtěl poukázat (a rovnou říkám, že se mi práce velmi líbila, toto je vlastně jediný obecný problém, který mne drobně znepokojoval), je, že se autorka v některých pasážích vzdaluje od jasně vymezené otázky a čtenáři představuje obecné úvody do kontextu textů, které stojí v centru jejího zájmu. Tyto úvody jsou velmi stručné a nejsou podle mne adekvátní otázkám a tématům, o kterých pojednávají. Např. více než polovina oddílu 1.1 se věnuje kontextu Aristofanovy řeči – přičemž samotná řeč by si vzhledem k její ústřední pozici v práci zasloužila i detailnější rozbor. Také Lévinasova interpretace Aristofanova mýtu je brzy vystřídána rozbohem jeho pojetí lásky, eróta a ženy obecně. Tento rozbor je vedený snahou o představení různých interpretací, nicméně od jistého okamžiku (s. 37 a násl.) jde o diskusi v rámci sekundární literatury, přičemž by velmi pomohlo konfrontovat jednotlivé autorky s Lévinasovým textem.

V poslední, čtvrté kapitole velmi oceňuji autorčin vlastní přínos k celé debatě a vystižení skutečně zajímavých témat. Myslím si, že stojí za to vyzdvihnout rozbor dvojí vzájemné asymetrie vztahu na s. 44-45 (popisovaný vztah je vždy asymetrický „z obou stran“, pojetí lásky či erotického vztahu na základě symetričnosti „jak já tobě, tak ty mně“ je ve výsledku dosti „ploché“) a úvahu o neopětování lásky či jejích karikaturách (s. 45-46; v tomto kontextu by byl zajímavý i pokus o interpretaci partnerského rozchodu).

Pro potřeby obhajoby mám jeden dotaz (a je to skutečný dotaz, na který sám nemám jasnou odpověď): v dialogu *Symposium* v rámci Sókratovy řeči je podstatnou částí filosofie právě absence „vlastnění“

moudrosti, miluji a toužím po tom, co nemám; je tento aspekt nějak relevantní pro rozbor Solomonovy interpretace sdílené identity a dialektického pohybu lásky (s. 22-27)? Jak v tomto ohledu mohu milovat druhého, i když jej „získám“ (ať už v okamžiku tělesného splynutí nebo partnerství)?

Drobnosti:

- s. 12 nikoli „dvojí“ pohlaví, ale „dvě“ pohlaví, v kontextu to pokládám za důležité; s. 14 v češtině bych nemluvil o formách, ale idejích
- možnou obhajobou Lévinase (v rámci *Totality a nekonečna*) by mohlo být zdůraznění, že oddíl „Za hranicemi tváře“ se soustředí na ty aspekty, které ukazují překročení doposud popisovaného vztahu já – Druhý, tj. nejsou to komplexní výklady popisovaných fenoménů, které zde slouží k posunu úvah na další úroveň
- jak se má výklad Simone de Beauvoir na s. 37 (Lévinas upírá ženě subjektivitu, jelikož ji definuje jako „to druhé“) s předcházejícími pasážemi s. 35-36, kde se naopak zdá, že Lévinas ženě upírá Tvář a status Druhého (viz. dvojnásobnost věty „Ženství nabízí tvář, překračující hranice tváře.“ TN s. 232)?

Jak jsem psal již výše, práce se mi velmi líbí a neváhám ji hodnotit jako **výbornou bakalářskou práci**.

13.08.2022